

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

As aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Szent István.

Arad, augusztus 19.

Ki megszerezted és fényben, bölcsességben elsőnek viseléd a magyarok szent koronáját, első királyunk, dicsőséges Szent István, örökké való emlékednek hódol ezeréves országod!

Fegyverek szerezte magyarok földjét Te tetted a magyarok hazájává. Népből nemzetet, romboló erőből nemzetvédő sereget, sziklából várat, országból államot alkotál. Te voltál Isten után a mi földünkön a teremtés őseroje!

Nagy és bölcs fejedelem, István király, országod ünnepi lázban égő népe Téged keres. Emlékedet szomjazza. Nevedet kiáltja. Téged dicsér e uapon minden ajak és neveddel telik meg minden templom. Mert ma tied az ország és örökké tied a dicsőség!...

A mit Arpád vitéz seregei vérrel és vassal szereztek, azt István király vette át megőrzésre: Fejedelmi, nagy örökség volt az nagy kötelességekkel. Reá várt a feladat rendezni és megtartani diadalmos csaták zsákmányát: a hazát. És rendezte és megtartotta; tanubizonyosságul itt vagyunk mi ezer év után való magyarok, kik büszkén valljuk, hogy országunk alkotmányában ma is Szent István lelke él. Soha, sem azelőtt, sem azután erősebb várat nem építettek még, mint a milyenek István király a szent, a bölcs, a nagy építette a magyar alkotmányt.

A hét vezér hadviselése csak kezdete volt a honfoglalásnak. Egy merész gondolat, egy isten sugallata, bátor elhatá-

rozás csupán, minő harcra termett, vándor seregek lelkében másutt is, másszor is megfogamzott. A vér, ami nyomaikban elpatakzott, bizonyára megáztatta és termékenyebbé tette a földet, de ősi jogon magyarrá és magyar kezekben maradandóvá csak István király vezérlő lelke tette. O volt a magvető, amazok az eke-hordozók; ők a föld megmunkálói, ő az éltető, termékenyítő, érlelő erő.

Mindenünnen idegentől, ellenségtől környékezve, miként is állhatott volna meg szegény magyar, ha csupán a fegyverek jogán követelt volna magának hazát! Daggadó tengerben parányi sziget miként szálljon szembe az ellenséges árral?

Es István királynak ez a sziget-ország lett a fejedelmi öröke. Hatalmas küldetés, méltó egy nagy királyhoz. Megküzdöni a körös-körül hullámzó tenger ezernyi veszélyeivel és kiépíteni, erősíteni, megtartani azt a szegény sziget-országot minden időre — magyarnak! Egyik kézzel csatázva, a másik kézzel dolgozva, — oh, különös kegye az isteni Gondviselésnek, hogy magyar él még ezen a földön és hogy István király alkotásai átéltek ezer év tüneményes korát erőben, épen, hatalomban gyarapodva és ezer év után — megifjodva. Tehát úgy kell annak lennie, a mint mondám: Isten után Te voltál a mi földünkön a teremtés őseroje, első királyunk, dicsőséges Szent István!

Országot megtartó és egyben államot alapító munkájában kettős erényben tündökölt a nagy király: vitézségben és bölcsességben. Hős volt nem azért, mert leverte az ellenséges hadakat, de világhős,

mert legyőzte önön népét is. Két ellensége közül itthon táborozott az erősebbik; a pogány magyar. És megesett a világtörténet csodája, a pogány magyaroknak meghódolt földet elhódította István király a — keresztény Magyarországnak. Isten és nemzetek ítéljenek felette, hogy melyik volt a kettő közül nagyobb, a nehezebb, a dicsőbb hadviselés?

Azután alkotmányt szerzett a nagy király isten-rendelte országának. Mert bölcsességben is tündöklő volt István király. Az alkotmány mit épített, máig sem dőlt meg. Csodálatos erős fundamentumára egy egy új épületet is állítottak később, de az alap a régi maradt. A nagy építőmester nemzetiesen eredeti, hatalmas, fényes gondolata kibővült azóta, de nem változott. Magyarország alkotmánya szerint ma is Szent István országa.

Az igaz, hogy közbeszéddé vált híres «védbástyái»-ban nem áll már csatára készen az alkotmányt védő sereg, de minek is állana. Az alkotmány — alapgondolatában máig is Szent István alkotmánya — védelmére új, meg új sánczokat ástak az unokák s ama híres védbástyák serege immár inkább diszorsége az alkotmánynak, semmint bajvivó serege.

Ne is higgye ám senki, hogy István király alkotmányának nagy ereje azokban a bástyákban fészkel. Ha azokban volna, régen széjjel szorta volna az idő. Csakhogy annak az ősi alkotmánynak vezérlő gondolata, elpusztíthatatlan ereje magában a nemzetben és a nemzeti erőben van. A nemzet maga az élő alkotmány. Erős az egyik, erős mind a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Therése boszuja.

Írta: Marcel L'Heureux.

I.

Ebéd után Roger panaszkodott, hogy rosszabbul van és felment a szobájába. Jacques egyedül maradt a terrasszon Therésével. Az est sötét volt és kellemes. A szalonból a lámpák bizonytalan sárgás fényt vetettek ki a terraszra.

Jacques ott hevert a pamlagon és amint az asztal tulsó végére tekintett, ott látta Therését, amint tekintete keresi az ő tekintetét.

— Ez az, amitől félttem! — mondta magában és szivarra gyújtott, hogy ne kelljen annak az asszonynak szemébe néznie.

Nem, nem volt szerelmes ebbe az asszonyba. Hanem azt érezte, hogy ez az asszony szereti őt. Csak egy szó, csak egy intés, csak egy tekintet és ez az asszony karjaiba omlik.

— De nem, nem leszek se badar, se hálátlan. Elveszteném örökre Roger barátságát, melyet mindennél a világon többre becsülök.

Régi, nagyon régi volt ez a barátság. Tíz év óta egy volt a gondolatuk, egy volt az eszményük, egyenlő kor, egyenlő műveltség, egyenlő féltogás: mindez oly szorossá, oly bensőségesse tette vonzalmukat. És most lemondjon erről a barátságról ilyen közönsé-

ges érzelemért, amely ehhez az asszonyhoz fűzheti? Az igaz: Therése szép és kívánatos. De vannak más szép és kívánatos asszonyok is.

E pillanatban tekinteteik mégis találkoztak, bár Jacques kerülni iparkodott ezt mind- eddig. De kénytelen volt ránézni erre az asszonyra, hogy lássa, vajon igazán többet ér-e a régi barátság, mely Rogerhez fűzi, vagy a szerelem, mely ehhez az asszonyhoz fűzhetné.

Therése tekintete szintén elkábította Jacques. Érezte, hogy elgyengül a lelkének ereje.

Ekkor Therése felállott és lassan az ajtó felé ment. Jacques nem tudott ellenállni. Therése tekintete vont, csábította. Az asszony után ment. Még az ajtónál utolérte. Hirtelen átkarolta s felnyújtotta fejét, hogy megcsókolja Therését. Még nem is érezte az asszony lehelletét, mikor, ni, ott a szalon ablakában egy árny jelent meg és hirtelen eltűnt.

— A férje! — suttogja Jacques, elrebbenve Therésétől.

Néhány peroznyi némaság állott be közöttük. Aztán hidegen, az izgalom minden nyoma nélkül szólott az asszony:

— Azt hiszi, hogy meglátott bennünket? Olyan közönyös hangon mondta ezt Therése, hogy Jacques képes lett volna földre rántani és megrugni ezt az asszonyt.

II.

Másnap, gyötrelmesen töltött éj után Jacques felkereste Rogert,

— Becsületesnek kell lennem; — gondolta magában. — S tisztában kell lennem a helyzettel. Hát csakugyan volt valaki a szalon ablakában. És ez a valaki Roger volt. És ha Roger volt, látott valamit? S ha látott, mit fog nekem mondani?

A park egyik zugában lelte barátját egy kis simitványon. Roger ott tilt és nézte a körülte elterülő tájat.

Ah te vagy? — kérdezte Roger, mikor hátrapillantott a Jacques lépte okozta zörejj hallatára és kezét nyújtotta Jacques felé.

Ez megragadta a felé nyújtott kezét. De Jacques úgy érezte, hogy Roger kézzszorítása már nem az a meleg, mint ezelőtt volt. Jó megnézte a barátja arczát és az ajkzugokban fájdalmas keserű vonást vélt felfedezni, melyet ezelőtt sohasem látott Roger arczán. S bár kényszerítette magát az ellenkezőre, mégis bizonyosra vette, hogy Roger látta tegnap este.

Mikor visszatértek a házba, Roger keserűen mondá:

— Eszrevetted Jacques, hogy egyre rosszabbul vagyok. Ha még egy oly krízisbe esem, mint amilyenben ma éjjel voltam, akkor vége.

— Ej, mindig ilyen sötét gondolatok — felelte Jacques. — Ne hagyd el magad. Küzdeni kell a betegség ellen.

— Ugy-e te is szeretnéd, ha még élnek tovább?

Jacquet hidegség futotta el. Mit akart ezzel mondani? kérdezte magá

kettő; él az egyik, nem veszt el a másik sem.

Az István király szerette alkotmányának éppen az a legfőbb értéke és marandóságának egyedüli titka, hogy nemzeti minden ízében. Magyar vérell minden parancsolatja és magyar lélekből eredett minden gondolata. Erényei magyar erények, fogyatkozásai magyar fogyatkozások; bátyákban, vagy bátyákon kívül tanyázzék bár, de elválaszthatatlan a nemzettől, mint testtől a lélek.

Ezért oly drága kincsünk nekünk Szent István alkotmánya. Nemzeti ereklyénk, melynél fényesebb nem maradt még senki unokáira örökségül. Százszor esett át vérkeresztségen, százszor szentebb nekünk, hogy elvesztettük valamikor, annál inkább megbecsüljük azóta. Vele élünk, vele halunk, mert egy a mi testünk, egy a mi lelkünk.

Es Te, magyarok első királya, dicsőséges Szent István, ki hazát adál nekünk hazátlanoknak, ki népből nemzetet, romboló erőből nemzet védő sereget, sziklából várat, országból államot alkotál — emlékednek im hódolva hódol ezeréves országod!

Dr. LENGYEL SÁNDOR.

A költségvetés. A mint jól értesült körökben beszélik, az 1897. évi állami költségvetés, a melyet Lukács László dr. pénzügyminiszter a magyar minisztertanács legutóbbi ülésén előterjesztett, oly felesleggel záródik, a mely lényegesen nem tér el azon feleslegektől, a melyeket a magyar állami költségvetési előirányzatok az utolsó hét évben fel szoktak mutatni.

Nemzeti párti gyűlés. Gróf Apponyi Albert meg fog jelenni azon a pártgyűlésen, melyet a nemzeti párt Szomorján a hó 23-án vasárnap délután fél 1 órakor fog tartani, összehívottakban Sággy Gyula beszámolójával. Gróf Apponyi Albert ezen a pártgyűlésen beszédet tart, melylyel a nemzeti párt politikai akciója meg fog kezdődni.

A szociáldemokrata párt, úgy látszik komolyan részt akar venni az általános választási mozgalmakban. Erre mutat egy kiáltvány, mely „A magyar néphez” van intézve s külön röpirven magyar és német nyelven jelent meg. Az irat népies, alantas nyelven van tartva, legyalázza a parlamentarizmust, a nép-

képviselést, az egyes pártokat s azután megváltást igérvén a népnek, programját így állítja föl:

1. Általános, egyenlő, közvetlen és titkos választási jog minden 21 évet meghaladott férfi és nő részére.

2. A törvényeket közvetlenül a nép hozza, vagyis minden törvény fölött szavazzon a nép.

3. Állandó hadsereg helyett a nép fegyvertessék föl.

4. Minden törvény és rendelet szűnjék meg, mely a vélemény szabad nyilvánítását, a nép egyetemesi és gyűlékezési jogát korlátozza.

5. A vallás nyilváníttassék magánügynek, az állam jövedelmei tehát felekezeti oszlopra ne használtassanak föl.

6. Ingyenes és általános állami oktatás.

7. Ingyenes igazságszolgáltatás és ingyenes jogvédelem.

8. Ingyenes orvosi kezelés és gyógyszer.

9. Fokozatosan emelkedő jövedelmi adórendszer.

10. A mezőgazdasági munkások és cselédek az ipari munkásokkal egyenlő jogot kapjanak.

A szociáldemokrata párt Budapesten saját lapjánál politikai irodát tart s a választási mozgalmat is innen vezeti. Hol fog jelölteket állítani, még nem tudni.

A kvóta-ügy.

Arad, augusztus 19.

Horánszky Nándor néhány fővárosi lapban közzétette azt a tanulmányát a kvóta ügyről, melyről előzetesen is nagy várakozással nyilatkoztak. Közöljük belőle azt a részt, melyben a bonyodalom megoldására konkrét javaslatokat tesz.

Az elintézés módjáról a következőket írja Horánszky:

A jövőben rendelkezésre álló kiszámítási kulcs kezünkbe adja a megoldandó feladat a jelenlegi kontroversia ez idő szerint békés és igazságos elintézésének a fonálát is, mely abban áll, hogy miután jelenleg a kiszámítási alapra és így magára a kvótára nézve sem tudunk megegyezni, tehát ne bolygassuk 10 évig a jelenlegi kvótát sem, hanem a rendelkezésre állandó kulcs segítségével állapítsuk meg azt utólag, számoljunk le arra utólag, és eszközöljünk arra kiegyenlítést utólag. Addig pedig, míg eszbe következhetsz, a költségügyi kiadásoknak az az összege, mely a végelintézésig — mondjuk — vita alatt áll, és mint ilyen a semleges állás pontjára helyesztetnék; fedez-

tessékéven kint egy közjogi és pénzügyileg alkalmashiteleművelet utján.

Ez egy ideiglenes kisegítő megoldás, melynek igazságosságához épp oly kevésbé férhet szó, mint nem férhet szó két perben álló egyén azon megállapodásához sem, hogy miután nem tudnak megegyezni abban, hogy a közös teherből ki mennyit tartozik viselni, de fizetni mindenesetre kell, tehát fizetessék ki mindenképp a tartozás, annak után pedig viselje és fedezze azt, az a fél, a kiről utólag kiderül, hogy azzal tartozik.

Ezen kisegítő megoldásnak szerintem megvan minden előnye.

Mert a jelenlegi kvócavitát ezuttal érdemileg sem az egyik, sem a másik fél javára el nem dönti,

mert kifogástalanul igazságos, amennyiben a végelintézés, — ha csak az összevessz minden áron nem intendáltak — egy szolid kiszámítási alap eredményéhez köti!

mert egyenlő mértékkel mér:

mert semmitéle kockázatba bele nem megy, sőt éppen ennek elhárítására törekszik;

mert az esetleg téves és káros, de többé alig reperálható döntésnek elejét veszi;

mert akinek igazsága van, az a magáét megkapja, akinek pedig nincs, az a másik igazságát a multa megfizeti, a jövőre pedig kvóta alakjában tovább viseli; és

mert a végelintézésig csak osekély, és ez is megtérülő kamattal járó, előleg természetű fedezetről gondoskodik, mely az illető félre azonnal is csak kamat alakjában fog nehezédni.

Hogy az ideiglenes fedezetre szolgáló hiteleművelet milyen legyen, azt én sem nehez, sem elsőrangú kérdésnek nem tartom és azért nyitva is hagyom. Fontosabb azonban az a másik kérdés, hogy az évenként felveendő összeg mennyi legyen és az miként állapíttassék meg, anélkül, hogy ez a jövőben meghatározandó kvótára praesudiciumot képezzen. E kérdés tisztázásánál mindenképp szükséges, hogy az egyezkedő felek tudatában legyenek annak, hogy itt nem kerülő utról és nem is arról van szó, hogy bármelyikük is a maga számára most vagy később valami előnyt biz-

tól és ránézve Roger arczára, némi gunyos kifejezést velt fölfedezni ajkain. Ekkor fölháborodott Jacques szíve és szenvedélyes kitöréssel kiáltott föl:

— Hát nem tudod, Roger, hogy téged szeretlek legjobban a világon.

Roger barátjára omlott szeméit és szelidén mondá:

— Tudom.

E hangból is azt olvasta ki Jacques, hogy Roger látta az este... azt a jelenetet. S most mégis milyen megadással beszél. Milyen nemes, nagy lélek.

Szóltalanul haladva egymás mellett, léptek be a házba.

Ebédnél Jacques szembenült Thérésével és osodálkozva látta az asszony közönyös arckifejezését. Aztán egy pillanatra egyedül maradt az asszonnyal, ki ekkor odalépett hozzá és kíváncsian, talán gunyosan is, de semmiképp sem megindultan kérdezte:

— Nos mit gondolsz, látta?... Gyanít valamit Roger?

— Azt hiszem! — felelte Jacques szárazon.

Es ekkor örömet látott felcsillanni Thérése szemében. Igen örömet! Ah ez az örömeti ragyogás azokban a szép szemekben kiábrándította Jacques, ki most azt hitte, hogy a maga teljes mestelenségében látja az asszony lelkét, ezt a lelkiismeret nélkül való, romlott, félszeg lelket.

— Ah — kiáltott föl Jacques, felháborodottan — hát ez örömet okoz önnek, The-

rése? Ujjong azon, hogy köztöm és Roger közt szétaszakadt a szoros baráti kötelék? Es azt hiszi, hogy ezt az örömet a szerelem kelti önben, melylyel rajtam csúng? Nem, nem szerelmes az ön lelke, hanem gonosz!

Thérése felugrott ültéből bosszusan, amiért ez ember belátott lelkébe.

— Mikor mondtam önnek, hogy szeretem?! — vágta Jacques arczába.

Jacques vállalt vont.

— Ah — gondolta — mennyire gyűlölhetsz az asszony, amiért így megvetem.

III.

A következő éjjel Jacques felriasztotta álmából a szolgálóját.

— Roger ur nagyon rosszul van. Látni akarja önt, tüstént.

Mikor Jacques belépett a beteg szobájába, kínosan lepte meg Roger halványsága. Ez már a halál közeledésének jele. Roger szelid vonásai eltorzulvák a gyötrő vívódástól. Sirva lépett Jacques a beteg ágyához.

Tompán hangon rebegte Roger:

— A krízis, melytől félttem, kitört. Erzem, hogy itt a vég.

Intett a szobában levőknek, hogy távozzanak egy időre.

— Ti, Thérése és Jacques, maradjatok itt. Mikor már hárman voltak a szobában. Roger folytatta:

— Jacques, mindig úgy szerettelek, mint ha testvérem volnál. Te is úgy szerettél...

— De úgy beszélsz Roger, mintha halálos közelednél.

— Igen, közel van már halálom. Ne szakítsd félbe szavaimat, mert még csak néhány percet élek. Hallgass rám Jacques... Te szeretője vagy Thérésének...

— En? esküszöm, hogy...

— Ne esküdj. Hiába volna. Nem voltam tegnap az ablak mögött, amint hitted, hanem Thérése mindent megvallott nekem.

— Megvallott? — kiáltott föl Jacques a meglepetéstől szinte félőrlően. — Mit vallott meg?

Szeméi találkoztak Thérése szeméivel ki akkor az ágy lábánál állott diadalmas mosolytól sugárzó arccal. Ekkor megértette Jacques ért az asszonyt. Hát bosszút állott a megvetésért, melylyel a reggel Jacques enygettotta.

Es érezvén, hogy minden mentegetés hiábavaló, Jacques lekonyította fejét, Roger ugyse önvédelmező szavainak.

— Ime, ezt határoztam el... Egy év múlva Jacques feleségül veszi Thérését. Ha akarod, hogy nyugodtan haljak meg, erre tünepiesen meg kell esküdnöd. Es ugye Jacques — fejtette be Roger némi gunyval, mely Jacques figyelmét nem kerülté ki — emlékezni fogsz néha-néha rám, ... akit úgy szerettél?...

Jacques egy tekintetet vetett maga körül Vajon nem hallucináció, agyrem-e ez a jelenet, ez a beszéd? Feleségül venni Thérését-

tosítson, harom szó van magáról az igazságról, melyet a közös megnyugvással megtalálni nem tudnak, de melyet ha utólag megtalálnak, akkor annak kedvező, vagy kedvezőtlen következményeit az előzményekre való mindegy tekintet nélkül el kell fogadniok. Ha tehát az igazságos megegyezésre irányuló jó akarat valóban fennforog, akkor ennek első feltételét mindkét részről az képezi, hogy az igazság keresésében a praesudiciumok eszméjéről letegyenek, ugyanezt kölcsönösen konstataciók és sem a megalapítási eljárásban, sem pedig az e körül felmerülő nézetekben ne keressenek támpontot arra, hogy ezek a most vagy később megállapítandó kvótára befolyást gyakorolhassanak. Ezt kívánja és követeli a jóhiszeműség és a megoldás keresésére irányuló becsületos igyekezet.

Tisztázzuk tehát mindenen előtt a kiindulási pontokat.

Az első, amit itt is feltételnek áll mellőzünk kell, az osztrák kvótabizottságnak azon indítványa, hogy a kvóta a két állam népességének számával hozassék kapcsolatba. Ez a teherviselési képességgel semmi összefüggésben nincs és így komolyan nem is diskutálható. Milyen kombináció tehát, mely ezen kulcsból akarna kiindulni és ez alapon akarná, habár csak a vitás szubsztatumot is megállapítani, olyannak tekintendő, mely nem a megegyezést, hanem ennek az ellenkezőjét keresi.

A másik, amit szintén feltétel nélkül mellőzendőnek tartok, az állami költségvetésnek alapul vétele, mely az adó és teljesítési képességet különben is csak részben tartalmazza, részben azonban ezektől teljesen idegen alkatelemekből áll, a mely továbbá a teljesítési képesség összehasonlítására egyáltalában nem is alkalmas, mert mint megelőzőleg szintén kifejtettem, legfeljebb azt mutatja, hogy az egyik vagy másik állam milyen erőfeszítéssel dolgozik és mennyit kénytelen a maga speciális viszonyai között saját szükségleteinek kielégítésére a nemzeti jövedelemből kisajátítani. Ugyanezért én egy oly kiszámítási kombinációt is, mely ezen nyilvánvalólag hamis kulcs segítségével szándékoznék a kölcsönös erőviszonyokat, vagy annak vitá alá vont elemeit megmérni, szintén kizártnak tartok.

Egy harmadik kiindulási pont az a ta-

est az asszonyt, a kit gyűlöl, a kit megvet, aki ily irtóztató bosszút állott rajta. Nem Roger már elvesztette eszét, mert hisz ez guny, hisz ez a megoslatott férj bosszúja!

— Nos? — kérde Roger nyugtalanul — hát te habozol?

Miért ellenállani? — gondolta Jacques. Hisz halálán van szegény Roger és nem tudna nyugton meghalni. Meg kell váltanom kinsájtait. Meg kell adnom magamat.

— Nem habozom — felelte — de csodálom nagylelkűségedet. Esküszöm, hogy feleségemmel tesszem Thérését.

— Jól van, Jacques, megbocsátok.

S Roger visszahanylott párnái közé és egy óra múlva meghalt.

Mikor Jacques egyedül maradt Thérésével, egymásra néztek.

— Tehát én el van itélve, hogy engem feleségül vegyen? — kérdezte Thérése esdeklő hangon.

— Ez a hang olyan alázatos, olyan bensőséges volt, hogy meghatotta Jacques elgyötört lelkét. Megszánta önmagát, megszánta Thérését, megszánta holt barátját. Jacques szíve is olyan félszegen érzett most a gyötrelmek gyomrában. Érezte, hogy szívében serked, fakad új érzés: szerelem... Szereti ezt az asszonyt!

— Feleségül venni téged, Thérése? ... Mért ne? — mondotta. — Es forró keblére szoritotta Thérését.

gadhatatlan tény, hogy a mostani kvóta megállapításának alapjául csak a mostani teljesítési képesség szolgálhat. Ebből pedig logikailag következik, hogy a közöttünk ez idő szerint vitásnak tekintendő differenciákat is csak oly faktorok segítségével vizsgálhatjuk meg, melyek az erőviszonyok nyilvánulásaiban ez idő szerint szintén élő és közreműködő szerepet játszanak.

Egy negyedik igazság végül az, hogy a 10 év múlva alkalmazandó kiszámítási kulcs alkatelemeibe már oly új erőfejlémények is belevegyülhetnek, melyek a megelőző években még nem érvényesültek, következésképp tehát ennek fejében egyik állam sem vállalhat terhet a mutra, vagyis oly időre, amikor még ezeket a fejleményeket sem mint erőket, sem pedig mint tényleges adóalapokat nem élveste.

Ha már most ezen kiindulási pontok szálaít összeszedjük, akkor ezekből azon következtetéseket kell levonnunk:

hogy nemcsak a kvótának, de a vitás differenciáknak vizsgálatában is csak komoly és az anyagi teljesítési képességgel rokon természetű kulcsokkal dolgozhatunk:

ha továbbá a jelenlegi teljesítési képességről lévén szó, az utólagos leszámolás és kiegyenlítés sem terjedhet tovább, mint a jelenlegi differenciák összege, amely tehát a végleges rendezésnél is a maximális határt képezi:

hogy végül a jelenlegi differenciák megállapításánál is csak az eddig használatban volt kulccsal dolgozhatunk, amely egyébként bennünket szintén a semleges álláspontjára utal.

Megjelölve azon kiindulási pontokat és irányelveket, melyeknek segítségével a vitás differenciákat számszerűleg megállapíthatóknak tartom, azon feladat várna rám, hogy most már ezekkel a differenciális számokkal foglalkozzam. En azonban ezt szándékosan kerülni akarom, mert egyfelől nem tudom, hogy hajlandók-e az egyezkedő felek belemenni egy oly megoldási módzatba, mely a kvótakérdésnek ily uton való elintézését tűzi ki öszélul, mely esetben aztán, dacára annak, hogy én, mint megelőzőleg is jeleztem, az osztrák fél minden kifogását a végleges eldöntés harozában teljesen hamisnak és elfogadhatatlannak tartom, mégis a vizsgálódásból kikerülő minden kombináció esetleg a kvóta-kérdés további fejleményeinek ártalmára lehetne, másfelől pedig a differenciákra vonatkozólag kombinációkat felállítani és ekként a kvótabizottságok vagy a későbbi stádiumban hivatott közegek nézeteinek elébe vágni, alighanem tulhajtott vállalkozás is lenne. En megadtam a kibontakozás tervét és megjelöltem a kereteket, melyeken belül a kérdés ezen részletében is könnyen eligazodni lehet. A kvótabizottságokra, vagy a később hivatott közegekre hárul a feladat, hogy a vitás differenciák misége és mennyisége felettszükség esetén pertraktáljanak.

Röviden rekapitulálva tehát a dolgot, a jelenre javasolt megoldás akként állana, hogy

Magyarország kvótát nem emelhet, mert igazsága van és ezen igazságát, vagyis kvótájának helytállóságát bármely anyagi erőmérő segítségével ki tudja mutatni.

Ma mégis Ausztria, minden adatszerű megokolás nélkül, azt hiszi, hogy neki van igaza, ám Magyarország kész belemenni abba is, hogy a kvóta egy alkalmas kulcs segítségével utólag álla-

pittassék meg és ennek eredményéhez képest a vitásnak fentartott és már most konstatalandó összeg erejéig utólagos leszámolás és kielégítés eszközöltessék.

Magyarország végül belenyugszik abba is, hogy a vitásnak fentartott összege a végrendezésig hitelművelet útján fedestessék.

Hallani vélem azon észrevételt, hogy a vitásnak nevezett összegnek már mostani megállapítása és ideiglenes fedezete, Magyarország kvótájának végleges felemelésére fog vezetni, és így ezen kibontakozási javaslatommal, talán a kvótaemelési taktikájának gyanúja is fogok keveredni. Ámde álláspontomat az objektive gondolkozók, bizonyára azon őszinte törekvés alapján fogják megítélni, melynek ezuttal nyílt kifejezést is adok, hogy tudniillik a rendelkezésre állandó igazságos kiszámítási kulcs szerint, vagy nagyobb lesz Magyarország aránylagos teljesítési képessége a jelenleginél, és akkor kötelezettségét ennek megfelelőleg becsülettel teljesítenie is kell, de azután lesz is mi-ből teljesítenie, vagy pedig nem lesz nagyobb és akkor védve is van, minden oly igény ellen, mely ellene annak idején törvénytlenül és igazságtalanul támasztatni megkísérelték.

Am akik a javaslatba hozott megoldási módzatra nézve másként vélekednek, ezt tehetik, de nem pénzügyi és anyagi szempontból; hanem az intézmény elleni politikai animozitásból. Engemet azonban nemcsak az intézmény támogatása, de az ország anyagi érdekei is vezetnek, melyet rizikónak kitenni nem akarok ott, ahol egy modus vivendi segítségével az igazságot, habár utólag is, de biztosan megtalálni vélem.

Vagy van jó akarat és hajlandóság a megegyezésre, vagy nincs. Az elsőben ezen megoldási módzattal megkímélhetjük a koronát és elkerülhetjük a kockázatot; az utóbbi esetben azonban nincs megoldási mód, de ekkor azután nem a kvóta, hanem a kiegyezés egyik oszlopa fog előbb-utóbb ingadozni, mert bármilyen történjék is, Magyarország a kvótát sem vaktában, sem egy agitáció következtében, sem indokolatlanul, sem pedig igazságtalanul fel nem emelheti.

Az országos ipari kongresszus.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

Már hetek óta serényen tolynak az ezredéves kiállítás alkalmából szeptember hó 21. 22. és 23. napjain rendezendő gyáripari kongresszus előmunkái. Az eddigi értekezletek a kiállítási csoportbeosztás alapján több összefüggő csoport, illetve rokoniparág képviselőinek részvételével tartottak. Tekintve azonban az iparosság, de különösen a gyáripar körében jelentkezett és mindegyre fokozódó érdeklődést, a kongresszus vezetősége indítatva éresterre magát az egyes szűkebb iparágak képviselőit külön szaktanácskozásra felhívni, mely alkalommal tág tér nyílik az egyes szakmákat külön-külön érdeklő speciális kérdések alapos megbeszélésére. Lehetőség mellőzve a gazdaságpolitika nagy alapvető kérdéseit, ezen kongresszus főképen az egyes iparágak szorosabb értelmében vett fejlesztését vagy a fejlődést gátló akadályok elhárítását vette fel programjába. Az idevonatkozó és határozattá emelendő konkrét javaslatok végrehajtását a kongresszust rendezendő országos iparegyesület fogja eszközölni.

Az ipari kongresszus iránt meglévő nagy érdeklődés legjobb fokmérője azon több száz jelentkezés, mely eddig már az ország kiválóbb iparosai részéről beérkezett. Ezen országos értekezlet imponáns keretére enged továbbá ama tény következtetni, hogy három kü-

tárába. Szegény szülők gyermekei díjtalanul vétetnek föl. Beiratkozásnál az újra oltási bizonylat felmutatandó. Arad, 1896. augusztus hóban. Bing Vilmos hitk. elnök.

SZINHAZ ÉS IRODALOM.

† Színiakadémiai növendékek hangversenye. Tegnap este folyt le a Krispin teremben az Aradon időző színiakadémiai növendékek második hangversenye. Leendő művészek és művésznőkkel van dolgunk, szívesen mondjuk hát el véleményünket róluk, a kik bizonysgal jó néven fogadják a jóakaratu kritikát. Az estélyt S. Hagyi Izsó nyitotta meg. Kücken Ferencz „Juda leánya” ozimú zene-művét adta elő, ugyancsak az ő előadása képezte a záradékot, a mikor a Nebucodonosor nagy áriáját adta elő s az ismételt és szakadatlan taps után több magyar népdalt. A mult vasárnap aratott sikerért osakugyan nem csodálhatta aki érzéssel és nagy terjedelmű iskolázott hanggal előadott darabjait hallotta. Méltó a nagy érdeklődésre Ötner Irén kisasszony, a kit hosszantartó tapssal fogadtak s midőn Vörösmarty Petikéjét előadta, nagy ovációval jutalmazták bájos és közvetlen előadását. Nagy tehetségéről tanuskodik másik fellépése is, a mikor a osók definizioját adta elő Dóczy Lajostól. V. Hoske Kálmán a „Szülőföldemen” (Petőfőtől) és Tőzser Jani (Tompától) ozimú költeményeket szavalt szíves zéssel és nagy érzéssel, majd a tapsok után „Bób herceget” Martostól. Gerötfy Frida és Sohwarz Ella k. a. nagy tehetségéről tanuskodnak azok a sikeresen előadott dallamok, a melyeket több ízben hallottunk. A közönség szívesen megtapsolta őket s osaknem minden pont után visszahitta a növendékeket, úgy, hogy 10 és fél órákor szakadt osak vége a sikerült hangversenynek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Két hordó törköly. Draucosán Juon pankotai lakos két hordó törköly pálinkát lopott özv. Moiszinné férj Adám Farkasnéól s azokat az ut mellett fekvő két bokorba rejtette. Este felé munkások tértek haza a földeskről, ezek megtalálták az egyik hordót, elvitték Lippován Iszaj társukhoz s nagy áldomást osaptak belőle. Másnap este hazajövet megtalálták a másik hordót, azzal is hasonlóképp bántak. Valahogyan megbántották a velük mulatozó egyik ozimborájukat, ki aztán bosszúból feljelentette őket. Így sült ki az egész; ez alapon süttötte ki a nyomozat, hogy a tolvaj Draucosán Juon. A törvényszék e miatt Draucosánt 8 havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre, a többieket pedig 14—14 napi fogházra és 1 évi hivatalvesztésre ítélte.

§ A gyűlölet. Régóta gyűlölte Zábán Sándor Kajlik János gyoroki lakost. A véletlen úgy akarta, hogy találkozzanak Gyorokon a korosmában. — Ott összeszólalkoztak, verték egymást szóval, kivánságokkal a rogyásig, mikor pedig Kajlik lehajolt, hogy leejtett szivarját felvegye, Zábán egy szódás üveggel úgy fejbe ütötte, hogy menten össze-rogyott. A törvényszék ezért Zábánt 6 havi börtönre s 68 forint költség megfizetésére ítélte.

TÁVIRATOK.

Lukács miniszter ekszpozéja.

Budapest, aug. 19. (Saj. tud. táv.) Lukács László pénzügyminiszter a költségvetést az ósri ülészak első napjain fogja beterjeszteni. Ez alkalommal terjedelmes ekszpozét szándékozik előadni a kiegyezési tárgyalásokról s a bankszabadalmi tárgyalások eredményéről. Lukács László a miniszteri ekszpozé kidolgozása végett néhány napra visszavonult.

Szent István Ünnepe.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Holnap Szent István napján a Mátyás-templomban fél 8 órákor kezd az is-

tentisztelet, prédikációval. Utána a hercegprimás mondja a nagymisét, amely alatt a templom ének- és zenekara Vavrincz Mór C-móll miséjét adja elő, melynek magánrészeit Brunner Margit és Eder Berta, továbbá Juhász Ferencz és Várady Sándor éneklék. Gradualéra Bogisich Mihály átirata szerint a vegyes kar a capella Szent-Istvánról szóló régi magyar éneket „Oh hol vagy magyarok tündöklő csillagá”-t adja elő. Offertoriumra pedig Vavrincz Mór „Os Justi” kezdetű anettjét Brunner Margit és Eder Berta kisasszonyok éneklék.

Püspöki konferencia.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) A „Magyar Ertesítő” nyomán azt irták a lapok, hogy a mai napon püspöki konferencia lesz a hercegprimás budavári palotájában. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a mai napra egyáltalán nem terveztek főpapi gyűlést és püspöki konferencia mostanában nem is lesz. A főpapok és püspökök közül számosan jöttek föl a fővárosba, hogy részt vegyenek az ezredévi Szent István-ünnepen és alkalmasint tömeges ittlétük adott okot arra a hiresztelésre, hogy a fővárosban püspöki konferencia lesz.

A gazda kongresszus.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) A külföld igen rokonszenvesen fogadja a a gazdakongresszus eszméjét. Több állam a földmivelésügyi miniszterhez intézett levélben köszönetét fejezte ki a kongresszus összehívásának eszméjeért, így Anglia, Németország Franciaország és Belgium.

A néppárt Ó-Budán.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Az „Alkotmány” nagy hűhót csinál a néppárti mozgalmakkal, ami egyébként természetes, mert ez a kenyere. Mint sok mással, azonban felsült az ó-budai néppárti mozgalommal is, amelyről nem átalotta azt írni, hogy e mozgalom élén Lencz és Sitz tekintélyes polgárok állanak.

Ez a két tekintélyes polgár ma aligha az „Alkotmány”-ra és a néppártra kellemes dolgot mivel. A „Nemzet”-hez intézett nyilatkozatban kijelentik, hogy az „Alkotmány”-nak ez az állítása gyalázatos rágalom. — Ok mind a ketten szabadelvű pártiak s néppártiak sohasem lesznek.

A primási udvarból.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. távirata.) Vassary Kolos biboros hercegprimás viruló egészségnek örvend. Osöndes visszavonultságban éi budavári palotájában, a hol a fővárosban időző egyháznagyok sürűn látogatják. A hercegprimás pontifikálni fog a holnapi ezredévi Szent-István-ünnepen és részt vesz a körmenetben is. Ünnepe után a biboros főpap visszatér Balaton-Füredre, a hol oly jól érezte magát.

Lukács László Itthon.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Lukács László pénzügyminiszter az előadott bankszabadalmi tárgyalások után az éjjel visszaérkezett Budapestre.

Párisi község-tanácsosok a mentőknél.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. távirata.) A párisi község-tanácsnak a fővárosban időző

tagjai tegnap délután Kauer főv. bizottsági tag és Bertheiot a világhírű francia vegyész vezetése alatt meglátogatták a budapesti mentő egyesület helyiségeit. A párisi község-tanácsosok hosszasan tanulmányozták az egyesület berendezését és legnagyobb tetszésüknek adtak kifejezést.

Munkások a sörgyárak ellen.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Ismeretes, hogy a budapesti munkások az első polgári részvényserfőzöt boycottálták, mert több munkást elbocsátott. Ebből az alkalomból a sörgyári munkások általános mozgalmat indítanak helyzetük javítására s e ozélból ma este fél kilencz órákor a Damjanich-utcai Nemzeti kertben nyilvános gyűlést tartanak a következő napirenddel. A sörgyárak munkásainak helyzete és a sörfogyasztó közönség érdeke.

Szent-István napja és a mentők.

Budapest augusztus 18. (Saj. tud. távirata.) Holnap Szent-István napján a körmenet alkalmából a mentők két óráseget állítanak föl a várban, hogy az esetleges balaseteknél rögtön kéznél legyenek. Az egyik órség a várkapitányság, a másik a rendőrkapitányság előtt lesz.

A Dunáról.

Budapest, augusztus 19. (Saj. tud. táv.) Budán a nagy vizállás következtében árvízveszedelem van. A vizi- és ráozvárosban levő alacsonyabban fekvő házak pinozít s a filatori gát környékén levő házakat elöntötte a víz. A mérnöki hivatal mindenütt felállította a gőzszivattyukat s a budai zsilipeknél tegnap óta elrendelte a szivattyuzást. Budán a magas vizállás és a rohanó viztömeg veszélyezteti a vámháztéri hid feljárátát s az ezzel kapcsolatos rakpart építését. A balparton eddig semmi intézkedést nem tett a mérnöki hivatal, mert hiszi, hogy az áradás gyors lefolyású lesz. Azok a háztulajdonosok, akiknek házaiban a pinozehelyiségben víz van, a főv. tűzoltóktól kértek segítséget. A folyammérnöki hivatal jelentése szerint a fővárosnál a vizállás 5 méter 56 cm. Az érkezett jelentések szerint Pozsonynál a vizállás nem változott, de az Innben s Dunán Passaunál áradás mutatkozik. Nagyobb veszedelemtől nem kell tartani.

Az idegenforgalom.

Budapest, aug. 19. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 21421 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pályaudvaron jött 13070, a nyugatia 7221, a délin 1180. Elutazott a fővárosból összesen 21888 ember. Es pedig a keleti pályaudvaron 13230, a nyugatin 7878, a délin 780.

Szalontai szenzáció.

Nagy-Szalonta, aug. 19. (Saj. tud. táv.) Riegel itteni lakosnál egyházi adó miatt ma foglalni akartak. Riegel ellenszegült, mire csendöröket hvtak, a kiknek szintén nem akart engedelmeskedni. Szóvita közben elkapta egyik csendör fegyverét, a ki szuronyt rántott s azt az izgága embernek kétszer oldalába döfte. Riegel súlyos betegen fekszik.

Egy másik szenzáció még jobban izgalomban tartja a kedélyeket. Cs. Balog Ferencznek megfájult a foga s hogy fájdalmán segítsen, elment Haczegán itteni borbélyhoz fogat huzatni. A borbély ki is huzta a romlott fogat, de oly szerencsétlenül, hogy Balog Ferencz rövid szenvedés után meghalt. Azt állítják, hogy hirtelen halálát a rosszul sikerült foghuzás okozta. A vizgálatot megindították.

H o r v á t András szalontai lakos háza-ba b... bettött a villám. A ház tövig leégett, ugy szintén az istálló is, melyben a szegény em-bernek egy tehene veszett oda.

Püspök belktatás.

Pápa, augusztus 19. (Saját tudósítónk táv.) A n t a l Gábor ev. ref. püspököt szeptember 12-én fogják ünnepélyesen beigtatni.

Ferencz Jézsef ünneplése Szófiában.

Szófia, aug. 19. (Saját tud. táv.) A katolikus templombau I. Ferencz Jó-zsef király születése napja alkalmából tar-tott istentiszteleten az udvar részéről két hadsegéd és a fejedelem magán titkára volt jelen.

Válság Bulgáriában.

Szofia agusztus 19. (Saját tud. táv.) A k o r m á n y válság ma egész tel-jességében kitört. Z a n k o f f a ka-binet alakítástól visszalépett. Az új kabi-netet S t o i l o v fogja rekonstruálni.

A krétai helyzet.

Páris, aug. 19. (Saját tud. táv.) A H a v a s - ü g y n ö k s é g n e k jelentik Athén-ből: A görög kormány a maczedóniai konzulokhoz köriratot intézett, melyben felhívja őket, hogy a lakosság ne segítse a felkelő bandákat.

A bandák közül lőszerhiányában több visszatért.

Andrée léghajója.

Hammerfest, aug. 19. (Saj. tud. táv.) Az »Express« gőzös, mely ideérkezett, je-lenti, hogy Andréét f. hó 10-én hagyta el. Midőn az »Express« elindult, Andrée még nem szállott fel. Andrée valószínűleg a V i r g o gőzösnön visszautazik.

Ma érkezett ide a Convay-expediczió, mely a Spitzbergák melletti szigeteket kutatta ki.

A keresztények érdekében.

Szent-Pétervár, aug. 19. (Saját tud. táv.) N e l i d o f f a c s á r sajátkezüleg irt levelét nyújtotta át a szultánnak, a mely-ben sürgős felhívás foglaltatik arra néz-ve, hogy a keresztény tartományokban leptesse életbe a megígért reformokat.

Nikita leánya.

Szt.-Pétervár, aug. 19. (Saj. tud. táv.) A montenegrói fejedelem a csárhoz enge-délyért folyamodott, hogy leánya áttér-hessen a katolikus hitre. A csár m e g - a d t a beleegyezését.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A termés.

— Saját tudósítónktól. —

Nagykamarás, aug. 19. (Saj. tudósítónktól.) Régen nem volt a gazdáknak olyan öröme a gabonatermésben, mint az idén. A buza igen gazdagon físet, amellelt minőség tekintetében is, nem lehet rá panasz. A dohányt, amely igen busásan fízett volna, a multkori óriási jégeső tönkre tette; ami a tőkén maradt olyan, mint a rosta. A kukoriczának a vihar nem igen ár-tott, mert a csövek kifejtettek. Gyümölcs ke-vés helyen van.

Békés-Csaba, aug. 19. (Saj. tud.) A gabona nemtek nagy része be van hordva s a cséplés megkezdődött. Az eredmény mennyiségre ki-elégítő, minőségét azonban a folytonos esőzé-sék meggyöngyítették. A szemek halványak és osírák. Az eső előtt behordott buza azonban szép piros és nehéz. A hozam buzából és zab-ból 10—11 mmázsa, rozs és árpából 9—10 mm.

A kerti veteményekben, különösen pedig a dohányban, tengeriben és szőlőben a jég rop-pant kárt okozott.

Budapesti áru és értéktőzede.

— Gyenes Lajos özég jelentése. —

Budapest, augusztus 19.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma igen jól kínáltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat szilárd maradt. Elkelt 60000 méter-mázsa buza pár krajczárral magasabb árfo-lyamokon.

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából ma 7/8 o t s szilárdabb árfolyamokat jelentettek, da-czára ennek nálunk változatlanul indult az üzlet s közepes forgalom mellett ugy zá-rult is.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include: Őszi buza, Tavasszi buza, Buza május-juniusra, Tavasszi tengeri, Őszi tengeri, Tavasszi zab, Őszi zab, Tavasszi rozs, Őszi rozs, Tavasszi repese.

E r t é k t ő z s d e: Az osztrák hitel mérleget meglehetősen kedvezően fogadta a tőzsdei s ezért némi emelkedés mutat-kozott.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Lombard, Jelzálog hitelbank, Rima-Murányi, Villamosvasut.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása.

Szállit-tatott 1896. augusztus 1-től 15-ig 24,864 sze-mély, bevétel 2849 frt 50 kr. Szállított 1895. augusztus hó 1-től 15-ig 28502 személy, bevétel 2179 frt 70 kr. 1896. január 1-től szállított augusztus hó 15-ig 277168 személy, bevétel 26822 frt 85 kr. Szállított 1895. január 1-től augusztus 15-ig 266461 személy bevétel 26881 frt 25 kr. Szállított 1896. augusztus 1-től 15-ig 2690550 ki-logramm teher, bevétel 1086 frt 66 kr. Szállit-tatott 1895. aug. 1-től augusztus 15-ig 3968790 ki-logramm teher, bevétel 1717 frt 94 kr. Szállított 1896. jan. 1-től aug. 15-ig 52646570 kilogramm teher, bevétel 21907 frt 87 kr. Szállított 1895. jan. 1-től aug. 15-ig 86081270 kilogramm teher, bevétel 16474 frt 48 kr.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Augusztus 18. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (sulyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 320 kilo-grammon felüli sulyban) 47—48 krig. Fialat közép (pá-ronként 251—320 kilogramm sulyban) 48—49 krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 43 —49 krig. (paronként 400 kilogramm felüli sulyban) 44 —45 krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm sulyban) — krig. Közép (paronként 220—220 kilo-gramm sulyban) — krig. Könnyű (paronként 220 ki-logrammig terjedő sulyban) — krig. II. Magyar sze-dett: Nehéz (paronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi augusztus hó 18-án volt készlet 4680 darab, 1896. évi augusztus hó 17-én fel-hajtatott — darab, 1896. évi augusztus hó 17-én elszál-lított 858 darab, 1896. évi augusztus hó 18-án maradt készletben 4222 darab. — A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e z s z ü z l e t.

— Augusztus 19. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyera szesz 51 forint — krajczár, Kocsinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter 7/8 beleértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslák 5 frt 20 kr. métermázsaunként.

Budapesti gabnatőzede.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 19. d. n. 5 óra.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include: Buza bányási új, Buza tisztavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejmegyei, Buza bácskai, Rozs új, elsőrendű, Rozs új, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bányási, Tengeri másnemű, Káposzta-repese bányási, Köles.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include: Buza márczius—április, Buza szeptember—október, Buza május—június, Rozs szeptember—október, Tengeri május—június, Tengeri július—augusztus, Tengeri októberre, Zab márczius—április, Zab szeptember—október, Káposzta-repese augusztus—szeptember.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 19.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include: Magyar aranyáradék 4%, Magyar kőronajáradék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut 1876., Magyar földterhermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény, Magyar nyeresemény-sorsjegy kölösdön, Tiszaszabályozási és szegedi kölösdön, Osztrák papírjáradék, Osztrák járadék ezüst, Osztrák járadék arany, Kőronajáradék, 1860-iki államsorsjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frankos arany (Napoleon's or), Német birodalmi márka, London, Páris.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K—cz (Pankota). Nem értjük, minek tartotta szükségesnek elmondani nekünk azokat, a miket levelében elmond. Ha kifogása van az ellen a tu-dósítás ellen, a mi egy másik lapban jelent meg, hát csak forduljon teljes bízalommal oda s azt a redakciót világosítsa fel arról, ki légyen az a tisztelt ur, a kit ön szerint érdemtelenné annyira feldicsértek. A névsort különben köszönettel vét-tük s mint láthatja, fel is használtuk. A mulat-ságról egyéb a mi lapunkban nem is jelent meg.

Sz. T. (Radna) Jó viosoz, de egy kicsit erős, ha pedig elveszessük az erejét, nem lesz belőle viosoz. Különbösen átvészlet!

B. F. (Pankota) A mit b. levelében említ, legközelebb elintézés alá kerül, így nem tartottuk szükségesnek vele foglalkozni.

K. S. (Arad) Bár melyik lexikonban megta-lálja rá a választ. Nekünk nincs sem időnk, sem terünk arra, hogy egyes lexikonokból hasábokat leközdöljünk és holmi szellemességeket ollószunk ki a pesti lapok szerkesztői üzeneteiből. Másik kér-désére a jövő héten ugyanitt megkapja a választ.

LÉGTŰNETI ÉSZLELETEK.

Table with 4 columns: Date and day, Wind speed (mm), Temperature (C), Wind direction. Rows for Aug. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

Table with 4 columns: Date and day, Wind direction, Wind force, Wind speed. Rows for Aug. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

POSGAY LAJOS dr.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 19. —

Három Király szálloda: Pista Rószai zenésznő, Déva. Drunna Teréz zenésznő, Déva, Porgács Rószai zenésznő, Déva. Steindl Károly fényképész, Világos.

KIS LOTTO.

Prágai:

3, 16, 30, 71, 65.

Nagy-Szebeni:

55, 48, 27, 85, 53.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Aradvármegye alispánjától.

2593/1896. tkvi sz.

1108

19513/896.

Árlejtési hirdetmény.

Aradvármegye részére 1897., 1898. és 1899-ik év folyama alatt szükségelendő író- és világítási szerek, úgy nyomtatványok szállításának biztosítása iránt 1896. évi szeptember hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt ajánlatok útján, árlejtési versenytárgyalás fog tartatni.

Ezen versenytárgyalásra vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat folyó évi szeptember hó 21-ik napjának d. e. 10 óráig Aradvármegye alispánjához nyujtsák be.

Az ajánlatokban az ajánlott árak szám és betűvel kiirandók, valamint megemlítendő, hogy vállalkozó az árlejtési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — a beadott ajánlat borítékán pedig megjegyzendő, hogy az mely vállalatra szól.

Az árlejtési feltételek, valamint a minták a vármegyei főszámvevőnél tekinthetők meg.

Aradon, 1896. augusztus 13.

Szathmáry Gyula,
alispán.

1113

837/896.

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Blau Bernát aradi lakos végrehajthatónak Deheleán Szvetozár aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni 463 frt 63 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécskai kir. jbiróság területén lévő Ó-Pécskán fekvő, az Ó-pécskai 2368. sz. tjkönyvben A. I. 1. sor 1335. 1336/a helyrsz. alatt foglalt ingatlanra a C. 2. és 3. alatt Deheleán Manilla s neje Nyiga Anna javára bekebelezett életfogytiglani haszonélvezeti jog érintetlen hagyásával az árverést 834 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlant az 1896. évi szeptember hó 21-ik napján délelötti 10 órakor a pécskai kir. jbiróság tkvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, 1896. évi május hó 18-ik napján.

A Pécskai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Novák,
kir. járásbíró.

1114

Hirdetmény.

Kis-Jenő községe volt urbéres zselléireinek a „Bernódás“ dülbéli közös legelő illetmény egyénekenként való felosztása iránti telekkönyvi ügyében az egyénekenként kiosztott részek telekkönyvezése az 1890. évi július 2-án 20326. sz. a. kibocsájtott igazságügyminiszteri rendelet 59. §-a és az 1869. évi április 8-án 2579. sz. a. kibocsájtott igazságügyminiszteri rendelet értelmében foganatosított és ezzel egyidejűleg azon ingatlanokra nézve, melyeken az 1886. évi 29. t. cz. az 1889. évi 38. t. cz. és az 1891. évi 16. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cz.-ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé :

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. cz. 15. és 17. §§-ai alapján, ideértve e szakaszoknak az 1889. évi 38. t. cz. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. évi 16. t. cz. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. cz. 7. §-a és az 1891. évi 16. t. cz. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 26. t. cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1897. évi február 28 ig bezárólag ezen kir. járásbiróság, mint tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, — a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, — hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi 29. t. cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1897. február hó 28. napjaig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik a tjkönyv átalakításátárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi 29. t. cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi 38. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését séreimesnek találják, e tekintetbeni felszólalásaikat tartalmazó kérvényeket ezen kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1897. évi február hó 28. napjaig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bárminemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetnek, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket potlólag benyujtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Kisjenőn, 1896. évi július hó 26-án.

Vámosy Mihály,
kir. albiró.

Aradvármegye alispánjától.

15893/896.

Pályázat.

Aradvármegye törvényhatóságánál üresedésbe jött egy központi, és a kisjenői járási szolgabírói hivatalnál megüresedett egy járási irnoki állásra ezennel pályázat nyittatik.

A központban az irnoki állás javadalmazására évi 600 frt fizetés és 50 frt lakbér; a járási irnoki állás javadalmazása évi 500 frt] fizetés és 50 frt lakbér.

A pályázati kérvények, melyek az 1883. I. t. cz. 19. §-ában meghatározott képességet, valamint az eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelendők, folyó évi szeptember hó 20-áig a vármegye főispánja, Méltóságos Fábian László urhoz nyujtandók be.

A megfelelő képesítéssel bíró kiszolgált altisztek az 1873. II. t. cz. 5. §-a értelmében előnnyel bírnak.

Aradon, 1896. augusztus hó 16-án.

Szathmáry Gyula,
alispán.

1110

9770/896. kh.

Figyelmeztetés.

Félreértések elkerülése végett figyelmeztetem az érdekelteket, hogy Szent István napján a munkaszünetet a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 14837/92. sz. alatt kelt rendeletében foglalt módok mellett az 1891. évi XIII. t. cikkben foglaltak terhe és következménye alatt detartsák.

Aradon, 1896. augusztus 16

Green, alkapitány.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

2247/1896. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél egy 850 frt évi fizetéssel kapcsolatos rendőrhadnagy állás választás útján betöltendő lévén, azokat a kik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t. cz. 19. §-ában elbirt minősítéssel bírnak, hogy pályázati kérvényüket 1896. évi szeptember 8-ig hivatalomhoz benyujtsák.

Arad, 1896. augusztus 17-én.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

8563/896. qx

Hirdetmény.

A «Baros» sétányban a gyermekek és az azok fe ügyeletével megbízottak nemkülönben a gyermekkocsik számára a sétánynak ezen célra szolgáló mindkét végén levő térség jelöltetik ki, míg a sétány egyéb helyeinek jelölés az utaknak köröndöknek és a sétatéri kioszk előtti térségnek gyermekek és az ezek felügyeletével megbízott alkalmazottak nem különben a gyermek kocsik általi elfoglalása a sétáló közönségre való tekintettel ezennel megtiltatik.

Erről a közönség azon figyelmeztetéssel értesítetik, hogy gyermekeiket és az ezek felügyeletével megbízott alkalmazottaikat a tilalmazott helyektől távol tartsák a gyermek kocsiknak ezen helyeken tolatását vesztegetését meg ne engedjék.

Megjegyeztetik, hogy a város háza megettí sétány azonban korlátlanul használható.

Arad 1896. július 20.

Rendőrkapitányság.

Aradi légszeszvilágítási vállalat.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a légszesz igénybevételének megkönnyítése végett hajlandók vagyunk légszeszbevezetést kívánatra ingyen létesíteni olyképp, hogy díjtalanul létesítjük a világítási berendezést két csőnyílásra, valamint a berendezést a főzéshez. Ezen előnyökkel szemben az új bérlő kötelezettséget vállal, hogy három egymást követő éven át 36 forint 50 krnyi, azaz naponként átlag legalább 10 krnyi légszeszt fog fogyasztani. A kötelezett fogyasztás tehát ezekhez képest aránylag egészen jelentéktelen.

A világítási készülékeket, lírákat, lámpákat a fél fizeti. Az Aradi légszeszvilágítási vállalat jelenékeny mennyiséget tart raktáron. — A légszeszmérőért, valamint a főzőkészülékért jelentéktelen havi bér fizetendő. — A légszesz ára a következőleg lett leszállítva:

Világítási célra köbméterenként 16 kr.
Fűtési, főzési és motoros célokra 8¹/₂ kr.

Nagyobb légszeszberendezés esetén az igazgatóság más kedvező megállapodásra is hajlandó lépni a felekkel.

Kéretik a t. közönség kívánatait szóval, vagy írásban a vállalat irodájához intézni. A személyzet a legnagyobb előzékenységgel s szíves készséggel nyújt minden felvilágosítást.

1067

Aradvármegye alispánjától.

17246/896. szám.

Árverési hirdetmény.

A harkály-ligeti, valamint a gyulavarsándi Körös hidon a vámszedési jog bérbeadás-utján gyakoroltatik, annak biztosítása végett **1896. évi szeptember hó 15-ik napjának d. e. 10. órakor** Aradvármegye alispáni irodájában zárt ajánlatok elfogadásával kapcsolatos nyilvános szóbeli tárgyalás fog tartatni.

Ezen haszonbérbeadás 1897. évi január hó 1-én veszi kezdetét és tart három egymásutáni évig, vagyis 1899. évi december hó 31-ig.

Az évi bérösszegre vonatkozó kikiáltási ár:

A harkály-ligeti hidvám bérletre 1115 forint.

A gyulavarsándira 1512 forint.

Az engedélyesek és szedhető vámdíjtételek mindkettőnél a következő:

a) minden jármű után 4 kr;

b) minden befogott vagy szabadon hajtott marha után 2 kr;

1896 évi 3399 számhoz

c) minden két éven alóli borju, csikó valamint minden darab apró marha után 1 krajczár.

A vám fizetés alóli mentességek, az árverési feltételekben vannak felsorolva.

Miről árverezni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy a kikiáltási ár 10⁰/₀-át bánom pénzül, akár készpénz akár óvadék képes érték papirokban még az árverés megkezdése előtt letenni vagy az írásbeli 50 krajczáros bélyeggel ellátott zárt ajánlathoz csatolva a tárgyalás megkezdése előtt a megye alispánjához benyújtani tartoznak, az írásbeli ajánlatokban továbbá kijelentendő, hogy az árverési feltételeket ismeri és magát azoknak kifogás nélkül aláveti.

Elkésetlen beérkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az árverési feltételek az árverés napjáig Aradvármegye főszámvevői valamint a kisjenői és eleki főszolgabírói hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1896. évi augusztus hó 10-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

1109

Cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága

Értesítés.

A betegek és vezényletek vendéglőszerű elkezésének 1897. évi január hó 1-től ugyanazon év december hava végéig esetleg 3 évre vagyis 1899 évi december hó végéig való biztosítása iránt:

1896 évi augusztus hó 27-én a temesvári 21. számú helyőrségi kórháznál

1896 évi augusztus 26-án a nagyváradai csapatkórháznál

„ „ „ 28-án a debreczeni „

„ „ „ 24-én a fehértemplomi „

„ „ „ 26-án a karánsebesi „

„ „ „ 28-án az aradi „

„ „ „ 31-én a szegedi „

és pedig mindannyiszor délelőtti 10 órakor tárgyalások fognak foganatosítani.

A vonatkozó hirdetmény és a feltételfüzet a temesvári 7. hadtest hadbiztosságánál továbbá a temesvári 21. számú helyőrségi kórháznál és a nagyváradai, debreczeni, fehértemplomi, karánsebesi aradi és szegedi csapat-kórházaknál, a hirdetmény ezenkívül még a hadbiztosság területén levő minden kereskedelmi és iparkamaránál és Arad Debreczen, Temesvár, Szeged, Versecz, Pancsova, Nagyvárad és Hódmező-Vásárhely szabad királyi városok tanácsainál betekintheők.

Csakis írásbeli ajánlatok fogadtatnak el. Ezek minden kórházra nézve külön teendők, egy-egy 50 krajczáros bélyeggel ellátandók és közvetlen az illető kórháznak idejekorán beküldendők.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztosságától.

1072

Az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

2737/896. tkvi ss.

1112

Árverési hirdetményi kivonat.

A battonyai kir. járásbíró mint tlkőnyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kinostár végrehajtónak Molnár György végrehajtást szenvedő elleni 66 frt 24 kr. tökékövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a battonyai kir. járásbíró) területén lévő Tótbánhegyes községben fekvő, a tótbánhegyesi 51. sz. tjkvben A+52. hrsz. ingatlanra 548 frt, az A+415. hrsz. ingatlanra 1088 frt és az A+374 hrsz. ingatlanra 34 frt, vagyis összesen 1666 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1896. szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor** Tótbánhegyes községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/₀-át vagyis 54 forint 80 krt, 1088 forint 80 krt és 8 forint 40 krt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Battonyán, a kir. járásbíró mint telekőnyvi hatóságnál 1896. évi június hó 20-án.

Hajagos,
kir. járásbíró.

Haszonbéri hirdetmény.

Biró Imre-féle birtok Zsigmondházaán — 290 hold á

1100□ öl elsőrendű birtok

folyó évi október hó 1-étől

több évre előnyös feltétel mellett haszonbérbe adandó.

Ugyanott az összes gazdasági felszerelések átveendő, a tejgazdaságból a marhaállomány — 20 drb fejős tehén, 1 három éves bika, 2 drb egy éves bika, 8 drb harmadfű üsző, 11 drb esztendő borju

eladó.

1107

Bővebb értesítést **Zsigmondházaán** (posta Uj-Arad) a tulajdonosnál.

1399/896. kh. sz.

1111

Árverési hirdetményi kivonat.

A battonyai kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. álamkinostár végrehajtónak, Silló Pálné és Domokos Ferencz végrehajtást szenvedő elleni 149 forint 52 kr. örökvaltság részlet és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi királyi törvényszék (a battonyai kir. járásbíró) területén levő Apácza község és határában fekvő, az apácza 24. sz. tjkvben foglalt +446. hr. sz. szántóföldből Domokos Ferenczre illető jutalékára 436 frtban, az apácza 279. tjkvben foglalt +126. hr. sz. belhelyből, kertből és 125. össeírasi sz. házból Silla Pálné született Annus Veronikát illető jutalékra 328 frt 50 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1896. évi szeptember hó 22. napján délelőtti 11 órakor** Apácza községben a községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10⁰/₀-át vagyis 43 frt 60 krajczárt és 32 forint 85 krajczárt készpénzben vagy az 1881. 60. törvényczikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Battonyán, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál 1896. évi június hó 22-én.

Hajagos,
kir. járásbíró.